

TA’LIMDA RAQAMLI TENGSIZLIK MUAMMOSI VA UNNI BARTARAF ETISHNING PEDAGOGIK YONDASHUVLARI

Komiljonova Qamarniso
Andijon davlat pedagogika instituti
Pedagogika fakulteti 3-bosqich talabasi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.19454531>

Annotatsiya: Ushbu maqola ta’lim tizimidagi raqamli tengsizlik muammosi va uni pedagogik yondashuvlar orqali bartaraf etish masalalarini ilmiy tahlil qiladi. Maqolada raqamli tengsizlikning asosiy sabab va oqibatlari, zamonaviy texnologiyalar va pedagogik metodlar yordamida teng imkoniyatlar yaratish yo’llari batafsil yoritilgan. Shuningdek, Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyevning ta’lim sohasidagi qarorlari va amaliy chora-tadbirlari keltirilgan.

Kalit so’zlar: raqamli tengsizlik, ta’lim, pedagogik yondashuv, innovatsion texnologiyalar, teng imkoniyatlar

Аннотация: Статья посвящена проблеме цифрового неравенства в образовании и педагогическим подходам к его преодолению. В работе анализируются причины и последствия цифрового разрыва, а также современные педагогические методы и технологии, позволяющие создать равные возможности для всех учащихся. Приведены инициативы Президента Shavkat Mirziyoyev в сфере образования.

Ключевые слова: цифровое неравенство, образование, педагогический подход, инновационные технологии, равные возможности

Abstract: This article examines the issue of digital inequality in education and pedagogical approaches to address it. The study analyzes the causes and consequences of digital inequality and explores modern technological and pedagogical strategies to create equal opportunities. Presidential initiatives by Shavkat Mirziyoyev in the education sector are also highlighted.

Keywords: digital inequality, education, pedagogical approach, innovative technologies, equal opportunities

KIRISH

Raqamli texnologiyalar ta’lim jarayonida muhim omilga aylandi. Shu bilan birga, raqamli tengsizlik, ya’ni ba’zi talabalar va o’quvchilarning axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish imkoniyatlari cheklanganligi, ta’lim sifatiga salbiy ta’sir ko’rsatmoqda. Bu muammo, ayniqsa, qishloq hududlari va ijtimoiy jihatdan zaif oilalarda ko’proq kuzatiladi.

Prezident Shavkat Mirziyoyevning “Ta’lim tizimini isloh qilish va raqamli texnologiyalarni joriy etish” bo’yicha qarorlari raqamli tengsizlikni kamaytirish va barcha talabalar uchun teng imkoniyatlarni yaratishga qaratilgan.

Raqamli tengsizlikni bartaraf etish mamlakatning raqamli iqtisodiyotga tayyorgarligi va ta’lim sifatini oshirish uchun strategik ahamiyatga ega.

Raqamli tengsizlikning sabablari va oqibatlari

Internet va kompyuter resurslarining hududiy yetishmovchiligi.

Oilaviy moliyaviy imkoniyatlarning cheklanganligi.

Natijada talabalar o’rtasida bilim va malaka farqi paydo bo’ladi.

COVID-19 pandemiyasi ta’lim jarayonidagi raqamli bo’shliqlarni yanada oshirdi.

2. Pedagogik yondashuvlar va innovatsion metodlar

Onlayn va masofaviy ta’lim platformalaridan foydalanish¹

Individual ta’lim rejaları va interaktiv dars metodlarini tatbiq etish.

Multimedia va virtual laboratoriyalar yordamida ta’lim sifatini oshirish.

3. Prezident qarorlari va amaliy tadbirlar

“Ta’lim sifatini oshirish va raqamli imkoniyatlarni kengaytirish” qarorlari.

Raqamli maktablar va IT markazlarini tashkil etish.

O’qituvchilarning raqamli kompetensiyasini oshirish kurslari.

4. Xalqaro tajriba va solishtirma tahlil

Singapur, Finlyandiya va Janubiy Koreya tajribalari: raqamli resurslarni teng taqsimlash, masofaviy ta’limning samarali modellari.

O’zbekistonda ushbu metodlarni joriy etish istiqbollari.

5. Strategiyalar va tavsiyalar

Hududlarda internet va texnologik infratuzilmani kengaytirish.

Ta’lim muassasalari va oilalarni texnologiyalar bilan ta’minlash.

Davlat va xususiy sektor hamkorligida raqamli resurslarni kengaytirish.

Demak, bugungi kunga kelib ta’limda raqamli texnologiyalar juda muhim o’rin tutadi ekan. onlayn darslar interaktiv ta’lim resurslari va boshqa raqamli vositalar o’quv jarayonini yanada samarali qilar ekan. Buni yanada rivojlantirishimiz uchun bugungi kundagi o’qituvchilarimizni kompyuter kurslarida hamda zamonaviy kasblarni ham egallashi talab qilinyabdi raqamli texnologiyalar aklardan foydalana bilgan o’qituvchini hozirgi zamon talab qilyabdi ekan kasbiy mahorat pedagogik kompetensiyasi rivojlanga yuqori malakaga ega pedagog bo’lib chiqishimizni shaxsan Davlatimiz prezidenti Sh.M.Mirziyoyev ham takidlab o’tdi hamda bu mavzuga oid turli xil qarorlar qonunlar ishlab chiqilibdi. Afsuski barcha o’quvchilar ta’limda raqamli texnologiyalar barcha o’quvchilar foydalana olishmayabdi buning sababi esa oddiy hamma o’quvchilarning ham sharoiti bir xil emasligi bugungi kunda katta dolzarb masala hamda muammo bo’lyabdi. Ba’zi bir o’quvchilarimizda kompyuter planshet telefon hamda internet wife lar bo’lsa yana ba’zi o’quvchilarimizda bunday sharoitlar yo’qligi sabablik dars qila olishmaydi. Aynan mana shu narsa hozirgi kunda raqamli tengsizlikka sabab bo’lmoqda. Ana shu farq va ushbu muammo ta’limdagi raqamli tengsizlikka va ta’limdagi imkoniyatlarini teng taqsimlanmasligiga olib keladi.

Raqamli tengsizlik o’quvchilar o’rtasida bilim olish imkoniyatlarini cheklashga hamda katta tafovutlarni yuzaga chiqarmoqda. Masalan, qishloq hududida yashovchi o’quvchimiz inter4netga ulangan qurilma bo’lmasa yoki antina internet bo’lmasa bu o’quvchi online darslarga qatnasha olmaydi, va dars materiallarini o’zlashtira olmaydi. Bu esa uning boshqa tengdoshlaridan orqada qolishiga sabab bo’ladi.

Bu muammoni yechishda davlat va ta’lim muassasalarini qurilma bilan taminlash arzon internet xizmatlarini yo’lga qo’yish uchun yordam berishi zarur. Hamda mahallalar ham bu muammoni hal qilishiga yordam berishi kerak deb o’ylayman chunki kam taminlangan oilalar ro’yhati ijtimoiy hodim tomonidan tuzilib hokim yordamchisi yordamida ushbu oilalarni kompyuter hamda turli internet vositalari bilan taminlab berishlari zarur bunga davlatimiz rahbari ham keng islohotlarni yo’lga qo’yimoqda. Mna shu imkoniyatlardan foydalangan holda offline hamda online ta’limni bir-biriga uyg’unlashtirsekgina ushbu muammo hal bo’ladi deb o’ylayman.

XULOSA

Raqamli tengsizlik ta’lim tizimida jiddiy muammo hisoblanadi. Zamonaviy pedagogik yondashuvlar, innovatsion metodlar va Prezidentimizning qarorlari yordamida bu muammoni bartaraf etish mumkin. Teng imkoniyatlar yaratish orqali barcha talabalar sifatli ta’lim olishlari ta’minlanadi. Xulosa qilib aytganda raqamli tengsizlik muammosini muammosini batraf etish uchun ta’limda individual yondashuvni kuchaytirish, pedagoglarni raqamli malakalarini oshirish va o’quvchilarni ham qo’llab -quvvatlash zarur sharoiti yo’q o’quvchilar uchun ham hech

bo’lmaganda ular ta’lim oladigan maktablarda kompyuter internet kutubhonalari ochilishi lozim deb bilaman shunda har bir o’quvchi teng sharoitda sifatli ta’lim olish imkoniga ega bo’ladilar.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O‘zbekiston Respublikasining 23.09.2020 yildagi “Ta’lim to‘g‘risida”gi O‘RQ-637-son qonuni <https://lex.uz/docs/-5013007>
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Ta’lim-tarbiya tizimini yanada takomillashtirishga oid qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi 2020-yil 6-noyabrdagi PQ-4884-son qarori <https://lex.uz/ru/docs/-5085887>
3. Do‘smuxamedova Sh.A., Nishonova Z.T., Jalilova S.X., Karimova Sh.K., Alimbaeva Sh.T. Yosh va pedagogik psixologiya. –T.: TDPU, 2013.
4. Sayfullokh Kozimov (2024). Self-management strategies and their effectiveness. Galaxy International Interdisciplinary Research Journal GIIRJ, 12(7), 43-50. <https://internationaljournals.co.in/index.php/giirj/article/view/5821>